

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Комисия за енергийно
и водно регулиране

Вх. №...../.....2021 г.

ДО

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА

ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДОКЛАД

от

**дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“**

ОТНОСНО: *проект на Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) приема и контролира прилагането на методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция (ДПИ). Към настоящия момент е в сила Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция, приета с решение на Комисията по Протокол № 110 от 18.07.2013 г., т. 2. Действащата методика регламентира начин на определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция, който не е в съответствие с приложимото към днешна дата законодателство, тъй като предвижда закупуването на електрическа енергия за покриване потреблението на клиентите на ДПИ да става само от обществения доставчик, въз основа на решение на КЕВР за определяне на съответните количества, докато съгласно чл. 100, ал. 1 от ЗЕ тази енергия следва да се осигурява изключително чрез сключване на сделки с електрическа енергия по свободно договорени цени с неограничен брой търговски участници. Горните противоречия със закона са съществени и налагат приемането на изцяло нов акт, с който да се преуреди начина на определяне на цените на ДПИ в съответствие с изменението на нормативната уредба и актуалното развитие на пазара.

На следващо място, на основание чл. 21, ал. 1, т. 17а от ЗЕ в редакцията ДВ, бр. 98 от 14.11.2008 г. Комисията със свое решение по т. 2 от Протокол № 31 от 09.03.2009 г. е приела Методика за определяне на разполагаемостта за производство на електрическа енергия, в съответствие с която всеки производител е длъжен да сключва сделки по регулирани цени (Методика за определяне на разполагаемостта). Съгласно посочената разпоредба Комисията

определя разполагаемостта за производство на електрическа енергия, в съответствие с която всеки производител е задължен да сключва сделки с крайните снабдители и/или обществения доставчик с оглед изпълнението на принципите по чл. 24, ал. 1 от ЗЕ.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, ДВ, бр. 54 от 2012 г.) чл. 21 от ЗЕ е изменен изцяло, като т. 17а от ал. 1 е отменена. Така в чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ в цитираната редакция на закона е регламентирано правомощието на КЕВР да определя разполагаемостта за производство на електрическа енергия на всеки производител, както и количеството електрическа енергия на обществения доставчик, в съответствие с които производителите и/или общественият доставчик са длъжни да сключват сделки с крайните снабдители с оглед изпълнението на принципите по чл. 24, ал. 1 от ЗЕ.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, ДВ, бр. 59 от 5.07.2013 г., чл. 21, ал. 1, т. 21 е изменен, като според същия Комисията определя разполагаемостта за производство на електрическа енергия на производителите, от които общественият доставчик да изкупува електрическа енергия, както и количеството електрическа енергия, в съответствие с които общественият доставчик да сключва сделки с крайните снабдители.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, ДВ, бр. 38 от 8.05.2018 г., чл. 21, ал. 1, т. 1 е изменен, като по силата на същия Комисията определя разполагаемостта за производство на електрическа енергия на производителите, от които общественият доставчик да изкупува електрическа енергия, както и количеството електрическа енергия, в съответствие с които общественият доставчик да сключва сделки с крайните снабдители; Комисията не определя разполагаемост на производители, чиято регулирана цена надхвърля с повече от 10 на сто прогнозираната пазарна цена за регулаторния период, с изключение на тези по чл. 93а и 94 от ЗЕ. Със същия закон е създадена нова ал. 2 на чл. 24 от ЗЕ, според която при изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 21 Комисията прилага критериите по-ниска цена, сезонност и покриване на върхови товари.

Предвид горното КЕВР няма задължение да определя разполагаемост за всеки производител, а в условията на оперативна самостоятелност следва да определя такава в зависимост от заявените количества електрическа енергия за продажба на пазара, което гарантира сигурност на системата, като чрез икономически механизми производството се обуславя от потреблението на енергия в страната, в съответствие с принципа на регулиране в енергетиката да се осигури баланс между производството и потреблението на електрическа енергия. Тъй като обществените отношения, свързани с осигуряването на електрическа енергия за регулирания пазар, се уреждат по коренно различен начин, това налага и отмяната на Методика за определяне на разполагаемостта за производство на електрическа енергия, в съответствие с която всеки производител е длъжен да сключва сделки по регулирани цени решение по т. 2 от Протокол № 31 от 09.03.2009 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, тъй като противоречи на горесцитираните изменения и допълнения на ЗЕ.

Със Заповед № З-Е-121 от 01.06.2021 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да извърши анализ, въз основа на който да изготви доклад и проект на Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция (проект на Методика).

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА), в редакцията обн. ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г., проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконовни нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното, в настоящия доклад са изложени мотивите за приемането на проект на Методика, както следва:

1. Причини :

Основните причини, които налагат приемането на нова Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция, са посочени по-горе. Към тях следва да се добави и невъзможността за осъществяване на ефективен контрол от страна на КЕВР по отношение прилагането на действащата Методика от различните ДПИ, което е в резултат от сложния начин на ценообразуване по досегашните формули. Не на последно място, следва да се отбележи, също така, че действащата Методика не ограничава ДПИ да закупуват енергия по цени по своя свободна преценка, които могат да надвишат дори в пъти пазарните такива, което позволява злоупотреби и не би трябвало да се допуска с оглед на факта, че снабдяването с електрическа енергия от ДПИ е услуга от обществен интерес.

На следващо място причините, които налагат отмяната на Методика за определяне на разполагаемостта, са свързани с измененията и допълненията на Закона за енергетиката, описани по-горе, според които е отпаднало задължението на КЕВР да определя разполагаемост за всеки един производител, респективно съществуващата Методика за определяне на разполагаемостта за производство на електрическа енергия, в съответствие с която всеки производител е длъжен да сключва сделки по регулирани цени, противоречи на ЗЕ.

2. Целите, които се поставят:

С проекта на Методика се цели регламентирането на по-ясни правила и по-справедлив механизъм за определяне на цените на ДПИ, които да отчитат интересите както на доставчиците, така и на клиентите. В тази връзка е необходимо индиректно, тоест чрез риск от претърпяване на финансова загуба, да се отнеме възможността на ДПИ да закупуват необходимата им електрическа енергия по произволни цени, без оглед на актуалните ценови равнища на пазара, като все пак се допусне известен толеранс в размера на цените, който отчита спецификата на дейността снабдяване с електрическа енергия от доставчик от последна инстанция и свързаните с нея трудности при прогнозирането на броя клиенти и тяхната консумация. С предложения проект се цели и създаването на условия КЕВР да може бързо и ефективно да контролира правилното образуване на цените от ДПИ.

На следващо място, с отмяната на Методиката за определяне на разполагаемостта ще създаде яснота при изпълнение от КЕВР на законово вменените ѝ задължения по чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на нова Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция и отмяната на Методика за определяне на разполагаемостта не са обвързани с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

Предложеният проект обвързва цената за доставка на ДПИ с почасовите цени на пазара „Ден напред“ на българската електроенергийна борса и с цените за недостиг на балансиращия пазар по начин, който от една страна гарантира, че заплащаните от клиентите цени ще бъдат във всеки един момент значително по-високи от пазарните, тоест клиентите няма да имат стимул да остават при този доставчик, а от друга предотвратява необосновано високи цени на доставка, като същевременно осигурява приемлива възвръщаемост от предоставянето на услугата. По този начин се осигурява по-голяма равнопоставеност, предвидимост и сигурност в отношенията между ДПИ и техните клиенти. С отмяната на Методика за определяне на разполагаемостта КЕВР безпротиворечиво ще упражнява своите правомощия, въведени по отношение на определяне на разполагаемостта по чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на Методика е в съответствие и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз. Проектът е съобразен с т. 27 от Преамбюла и чл. 27 от Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС.

При одобряване на предложения проект следва да бъде проведена процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. Проектът на Методика следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. Необходимо е да бъде проведено обществено обсъждане на проекта, като на заинтересованите лица бъде предоставен подходящ срок за изразяване на становища и предложения по него. Следва да се отбележи, че към настоящия момент по-голямата част от небитовите крайни клиенти, притежаващи обекти, присъединени на ниво ниско напрежение, вместо да изберат доставчик на свободен пазар са предпочели да останат клиенти на досегашния си доставчик, в качеството му на търговец на електрическа енергия, при условията на одобрен от Комисията типов договор, който е със срок до 30.06.2021 г. (арг. от § 15, ал. 3 от Преходните и заключителните разпоредби (ПЗР) на Закона за изменение и допълнение (ЗИД) на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 57 от 2020 г.). Съгласно § 15, ал. 5, изр. второ от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 57 от 2020 г., от 1 юли 2021 г. клиентите, които не са избрали доставчик, се снабдяват с електрическа енергия при условията на чл. 95а от ЗЕ. Предвид факта, че смяната на доставчик от 01.07.2021 г. може да се инициира най-късно до 10.06.2021 г., може да се очаква, че една значителна част от клиентите, снабдявани по типов договор, ще бъдат прехвърлени служебно към ДПИ от 01.07.2021 г. Това обстоятелство води до необходимост да не бъде проведена процедурата, регламентирана в чл. 26, ал. 4 изр. първо от ЗНА, предвиждаща 30-дневен срок за предложения и становища по проекта на Методика от публикуването му за обществени консултации, поради което следва да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ от ЗНА възможност Комисията да определи друг такъв срок, но не по-кратък от 14 дни.

Във връзка с необходимостта от провеждане на обществено обсъждане на проекта на Методика следва да се отчете фактът, че с Решение № 325 на Министерски съвет от

14.05.2020 г., считано от 14.05.2020 г., е обявена извънредна епидемична обстановка на територията на Р България, свързана с епидемичното разпространение на COVID-19 и съществуващата непосредствена опасност за живота и здравето на гражданите. С Решение № 426 на Министерския съвет от 26.05.2021 г. извънредната епидемиологична обстановка в Р България е удължена до 31.07.2021 г. Предвид усложнената епидемична обстановка в Р България КЕВР е приела решение по т. 8 от Протокол № 175 от 05.08.2020 г. за реда за провеждане на обществени обсъждания и открити заседания за срока на обявената извънредна епидемична обстановка, което следва да се съобрази при провеждане на общественото обсъждане на проекта на Методика.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 14 и чл. 21, ал. 1, т. 12 от Закона за енергетиката, чл. 26 от Закона за нормативните актове, чл. 43, ал. 1, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да вземе следните

РЕШЕНИЯ:

- 1. Да приеме настоящия доклад;**
- 2. Да приеме проект на Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция;**
- 3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта по т. 2, което да се проведе по реда на решение по Протокол № 175 от 05.08.2020 г., по т. 8 на Комисията за енергийно и водно регулиране;**
- 4. Датата и часът на общественото обсъждане да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране;**
- 5. Да публикува проекта по т. 2, ведно с доклада, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации;**
- 6. Да определи 14-дневен срок за предложения и становища във връзка с публикувания проект по т. 2 след провеждане на общественото обсъждане и на Портала за обществени консултации.**

Приложение: Проект на Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция.